

Særlig sårbare innsatte

Med fokus på unge
sedlighetsinnsatte

**”The limits of my language
means the limits of my world”**

- Ludwig Wittgenstein

Hva handler dette om

- Forebygge seksuelle overgrep/vold mot barn og andre voksne
- Forebygge kriminell og sosial avvikende atferd hos utøveren
- Ivareta mennesket bak handlingen

Norges største overgrepssak

- 26 år gammel fotballdommer
- Mer enn 300-400 utsatte
- Tusenvis av bilder og filmer
- 2 som anmeldte saken
- Politiet mener at overgrepene har skjedd over flere år
- Underrapportering fra utsatte
- Flere som ikke ønsket å la seg avhøre

Ulike former for skadelig seksuell atferd (SSA)

- Skadelig seksuell atferd: Seksuell handling utført av barn og ungdom under 18 år som er utviklingsmessig upassende, kan være skadelig mot seg selv eller andre eller støtende mot andre barn, ungdom eller voksne (Utviklet fra Hackett, 2014)

Teknologisk assistert skadelig seksuell atferd (TA-SSA/online SSA)

- Et eller flere barn som deltar i seksuelle diskusjon eller handlinger ved hjelp av internett som regnes som upassende og/eller skadelig sett opp mot barnets alder eller utviklingsnivå stadiet (Hollis og Belton 2017)
- Teknologiassistert skadelig seksuell atferd inkluderer også digital atferd som kan være skadelig for barns daglige fungering, som kan sette barnet eller unge i fare eller kan medføre rettslige konsekvenser (Lewis, 2018)

Norske pornovaner

- Barn ned til 6-8 år har smart telefoner
- Ulike tall:
- Medietilsynet sin undersøkelse 2018 starter på 13 år
 - 42 % av barn i alderen 13-18 år har sett porno på nettet
 - 13 % av barn i alder 13 år har sendt nakenbilder av seg selv
 - 20 % av jenter 15 år gammel har sendt bilder av seg selv
 - 25 % av gutter 18 år har sendt bilder av seg selv
- Nordisk institutt for kjønnsforskning (NIKK) har på initiativ fra Nordisk ministerråd gjennomført ni forskningsprosjekter, som lanseres på en konferanse i dag.
 - 90 % av ungdom i alderen 12-20 år har sett porno
 - Debut alder 12-14 år
- Flere artikler på nettet indikerer at barn ned mot 10 år ser på porno og barn ned mot 11 år bruker porno

Forskning på TA-SSA (online)

- NSPCC`s Litteratur gjennomgang Belton og Hollis, 2016
 - Få artikler (4 artikler).
- NSPCC Forskning, Belton og Hollis, 2017 (I Trykk)
 - Gjennomgang av 275 saker med barn og ungdom som er henvist til NSPCC

Sammenfatting av resultater

TA-SSA er skadelig for barnet/ungdomen og kan direkte eller indirekte skade en annen person

TA-SSA kan trolig direkte skade en annen person

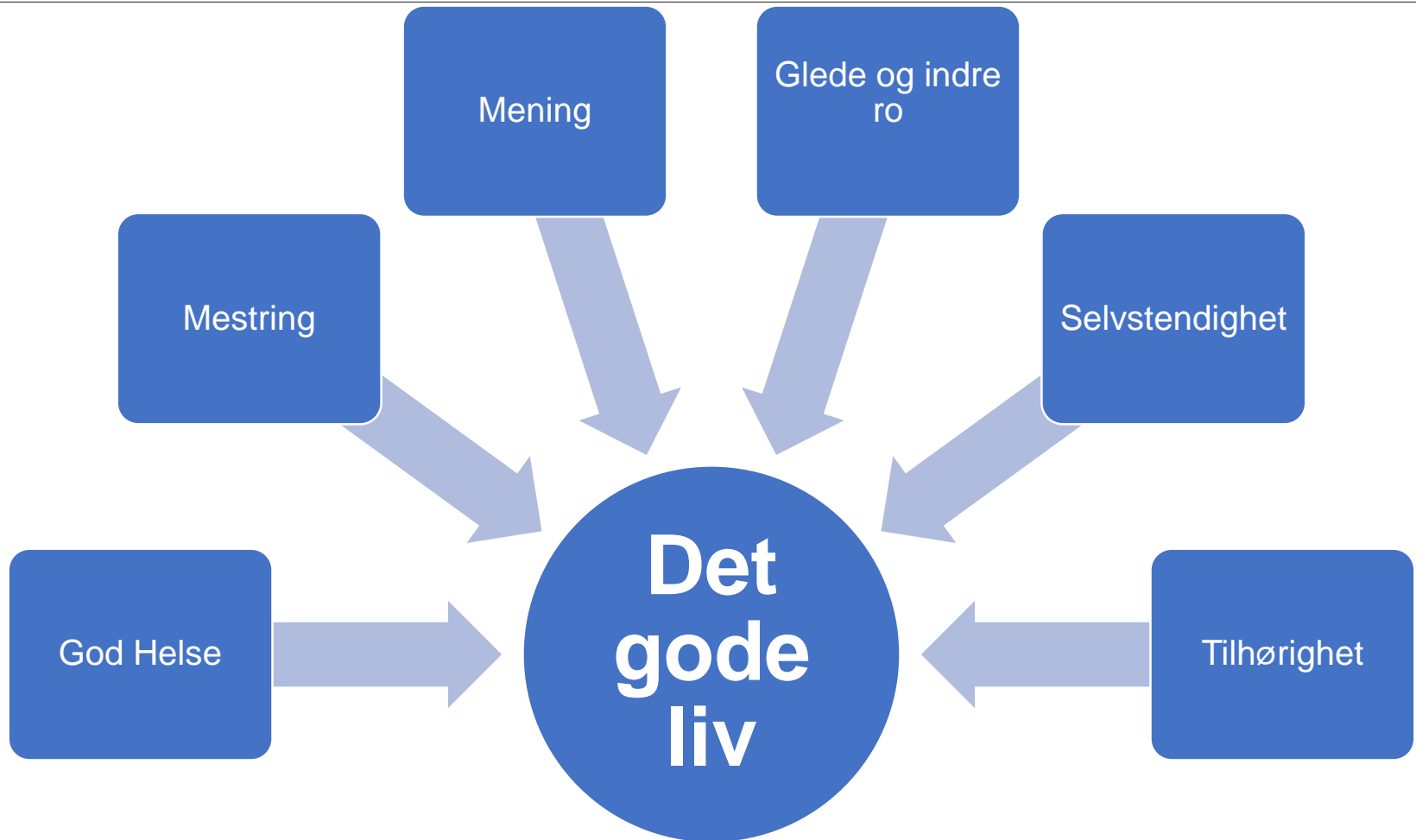
Utvikling av upassende bruk av voksen pornografi	Vise en annen ung person utviklingsmessig upassende pornografi	Sexting	Oppbevare, lagring og deling av uanstendig bilder av barn (overgrep-bilder av barn)	Teknologisk assistert seksuell grooming	Seksuell trakassering og seksuell press	Seksuell utnyttelse av barn online
Andre former for TA-SSA	Kan inkludere skriftlige seksuelle historier som er upassende for barnet/ungdommens utviklingsstadiet og/eller har blitt delt ved bruk teknologi					

Online	Offline	Offerets sårbarhet
Engstelighet: Jeg vil ikke bli tatt.....Ingen ser meg	Ingen som følger opp nettbruk	Prematur seksualitet? Sex som en valuta for å oppnå andre behov/goder
Skyld: Jeg er i en boble. Det føles ikke virkelig. Jeg skader ingen	Alkohol/rusmidler	Søker kjærlighet, bekreftelse, umiddelbar tilgjengelig for respons online
Skam: Jeg kan si eller gjøre hva jeg vil. Jeg kan være hvem jeg vil. De vil ikke kunne kjenne meg igjen	Nedsatt humør.	Online naivitet, mangel på forståelse for risiko og online sikkerhet
Innsats: Jeg trenger ikke engang gå ut av rommet eller skifte	Sinne (Føler en feilaktig følelse av rett)	Mangels på foreldre/voksen supervisjon
Tilgjengelighet av utsatte: Jeg kan kontakte 100 vis av jenter i løpet av minutter. Det er som å fiske, etter en stund vil noen bite på.		
Opphisselse: I en opphisset stadium i etterkant av bruk av pornografi		
Selvtillit/mot: Jeg vil ikke bli utestengt. Jeg vil ikke bli tatt		(Oversatt etter Swann, 2017)

Good life Model (GLM)

- Mennesker er målrettede.
- Målene våre er i preget av å få dekket ulike behov.
- Relasjoner til andre mennesker har betydning for hvilke valg en tar. Disse miljømessige og sosiale prosessene kan ses som dynamiske risikofaktorer som hindrer/styrker normativ fungering.
- Fokuset legges på hva man ønsker å oppnå med livet fremfor hva man vil unngå (Yates, Prescott & Ward, 2010).
- Målet med oppfølgingen er å endre uhensiktsmessige strategier til mer hensiktsmessige. Modellen opererer ut fra at følgende er primære goder for alle mennesker:

Good life Model

Ofte komplekse saker

Individuelle faktorer som går igjen:

- Tilknytningsvansker
 - Reguleringsvansker
 - Lærevansker
 - Konsentrasjonsvansker
 - Autisme
 - Sosiale vansker
-
- **Situasjonelle forhold**
 - Ca 2/3 har levd med/lever med omsorgssvikt
 - Ca 1/3 har opplevd egne seksuelle overgrep eller vært vitne til skadelig/lite hensiktsmessig seksualitet i hjemmet. (Omfanget er høyere ved lavere alder og når det gjelder jenter)

Prognoser

- Uten behandling:
 - Ca 15-20% fortsetter etter fylte 18 år (metodiske svakheter)
 - Økt sannsynlighet for andre typer ikke seksuelle lovovertridelser.
- Med behandling (tall fra Janus centeret):
 - Mindre enn 10% gjentar seksuelle overgrep
 - Aldersadekvat fare for ytterligere kriminalitet
 - Erfaring fra Janus centeret indikerer at en vil kunne ha god effekt av forebygging
- Behandlingseffekt – optimistiske funn for ungdom
- Tydelig reaksjon er viktig!

Overgrepsspesifikk behandling (AIM2)

Hovedmål: Å hindre at det skjer nye overgrep

- Risiko:

- Forskjell på overgrep og seksuell utforskning
- Ta ansvar for overgrepshandlingen
- Bevisstgjøring: overgrepssirkelen
- Konsekvenser av overgrepet
- Redusere avvikende seksuell opphisselse
- Utforske/bearbeide egne opplevelser
- Redusere benektelse/kognitive forvrengninger/holdninger
- Kartlegge risikosituasjoner

- Vekst:

- Utvikle positiv selvindentitet
- Utvikle adekvate sosiale ferdigheter
- Redusere ensomhet/isolasjon
- Utvikle alternative atferdsstrategier
- Redusere skamfølelse

Litteraturreferanser

- Ingnes, Eili Knudsen og Kleive, Helle (2011): "I møte med unge overgripere",
- Jensen, Monica, m.fl. (2016): "Gutter i Norge med skadelig seksuell atferd". *Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 53, nummer 5, 2016, side 366-375*
- Søftestad, Siri & Andersen Inger Lise (2014): "*Seksuelle overgrep mot barn*", Universitetsforlaget, Oslo.
- Kjellgren, C (2016): *Unga, sex och internet*. Presentert på Nordisk nettverkssamling for barn med skadelig seksualisert atferd, København
- Newton, Anna Kristín (2016): *Erfaringer fra Island*. Presentert på Nordisk nettverkssamling for barn med skadelig seksualisert atferd, København
- Janus Centeret. (2016). *Statusrapport XIII 2003-2015*, Lasertryk, København
- Mossige, Svein & Stefansen Kari (2016). "*Vold og overgrep mot barn og unge, omfang og utviklingstrekk 2007-2015*". Allkopi, Oslo
- Holt, T., Nilsen, L. G., Moen, L. H., & Askeland, I. R. (2016). Behandlingstilbudet til barn som er utsatt for og som utøver vold og seksuelle overgrep: En nasjonal kartleggingsundersøkelse. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 6/2016).
- Askeland, I. R. , Jensen, M. Og Moen, L. H. (2017). "*Behandlingstilbudet til barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd. Kunnskap og erfaringer fra de nordiske landene og Storbritannia. Forslag til en landsdekkende struktur*." Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 1/2017).
- Meneses JF, Berg RC, Nguyen L. (2016). Oppsummert forskning om effekt av tiltak rettet mot barn og unge som begår voldelige og/eller seksuelle overgrep. Rapport fra Folkehelseinstituttet .
- Kripos (2017). "Mindreårige anmeldt for voldtekt i 2016", Oslo
- [Vorland, N.](#), Selvik, S., Hjorthol, T., Kanten, A. B., & [Blix, I.](#) (2018). *Tverretattlig samarbeid om barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. (Rapport 3).
- V27: <http://www.betanien.no/hospitalet/bup/Pages/ressursenhet-v27.aspx>
- Janus Centeret: <http://januscentret.dk/>
- AIM 2: <http://www.aimproject.org.uk>
- NICE guideline [NG55], 2016: "*Harmful sexual behaviour among children and young people*," <https://www.nice.org.uk/guidance/ng55>